

ธรรมานุศาสน์

พระพุทธศาสนากับเศรษฐกิจพอเพียง
ว่าด้วยหลักประโยชน์ในปัจจุบัน



พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสหลักประโยชน์ในปัจจุบันไว้ในทิมชาลสูตรที่ว่า

“ดูก่อนพญาคชปะชชะ ธรรม ๔ ประการนี้ ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อ
ความสุขในปัจจุบันแก่กุลบุตร ธรรม ๔ ประการ คือ อะไรบ้าง
(๑) อุฏฐานสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยความหมั่น)
(๒) อารักขสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยการรักษา)
(๓) กัลยาณมิตตตา (การคบคนดีเป็นมิตร)
(๔) สมชีวิตา (การมีความเป็นอยู่เหมาะสม)..”

ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกธรรม ๔ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน หรือ
หลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้น

๑. อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติ
หน้าที่การงาน ประกอบอาชีพอันสุจริต มีความชำนาญ รู้จักใช้ปัญญาสอดส่อง ตรวจสอบตรา
หาอุบายวิธี สามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี

๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือ รู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์ และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยัน หมั่นเพียร โดยชอบธรรม ด้วยกำลังงานของตน ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย

๓. กัลยาณมิตรตตา คบคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัย เลือก เสวนาสำเนียงศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา

๔. สมชีวิตา มีความเป็นอยู่เหมาะสม คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยง ชีวิตแต่พอดี มิให้ผิดเคืองหรือฟุ่มเฟือย ให้รายได้เหนือรายจ่าย มีประหยัดเก็บไว้

ธรรมหมวดนี้ เรียกกันสั้นๆ ว่า ทิฏฐธัมมิกัตถะ หรือเรียกติดปากภาษาไทยๆ ว่า ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ บางท่านเอาคำนำหน้ามาเป็นคาถา เรียกว่า คาถาหัวใจเศรษฐี คือ **อุ อา กะ สะ** หมายถึง **ขยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร ดำเนินชีวิตแบบพอเพียง**

อ้างอิง

- พระไตรปิฎกภาษาไทย พุทธศักราช ๒๕๔๙ (ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี) เล่มที่ ๒๓
ข้อ ๕๔ หน้า ๓๕๖-๓๕๗. มหาเถรสมาคม.

- พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตฺโต). โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๑.